

1.10.2020

Väylämaksut

Suomen Laivameklarit ry:n hallituksen esitys

Suomen Laivameklarit ry:n näkemyksen mukaan nykyinen väylämaksujärjestelmä ei enää ole tarkoituksenmukainen. Ohessa esitetään yhdistyksen keskeiset näkemykset ja tavoitteet väylämaksujen suhteen.

Teollisuuden kustannukset eivät saa nousta

Suomen Laivameklarit ry:n jäsenyritykset palvelevat suomalaisen elinkeinoelämän merikuljetustarpeita. Vuosittain noin 70 % rahdista kuljetetaan ulkomaisella aluskalustolla. Yhdistyksen jäsenyritykset vastaavat tästä osuudesta ja neuvottelevat kuljetussopimukset teollisuusyritysten kanssa. Veroluonteinen väylämaksu on ylimääräinen rasite merikuljetuksia käyttävälle teollisuudelle ja vaikuttaa tätä kautta myös Suomen kilpailukykyyn.

Väylämaksujen nykyinen taso on uusi normaali

Väylämaksujen taso on ollut puolitettona vuodesta 2015 lähtien. Suomen Laivameklarit ry katsoo, että puolitettu väylämaksu on jo muodostunut maksun uudeksi normaaliksi tasoksi. Niin kauan kuin nykyinen väylämaksujärjestelmä on olemassa, tulee maksujen tason pysyä samana.

Teollisuuden ja kansainvälisten merikuljetusyritysten on tärkeää saada varma tieto maksun tasosta pidemmällä aikavälillä kuin budjetti- tai vaalikausi. Yritysten tulevaa toimintaa ja investointeja suunnitellaan aina vähintäänkin 3 – 5 vuodeksi eteenpäin, joten sillä aikavälillä vaikuttavien menojen tulee olla ennakoitavissa.

Nykyisestä järjestelmästä tulee luopua kokonaan

Suomen Laivameklarit ry esittää, että nykyisestä väylämaksujärjestelmästä luovutaan kokonaan. Järjestelmässä on kohtia, jotka ovat rakenteeltaan vanhentuneita tai aiheuttavat huomattavaa haittaa jäsenyrityksille tai jopa vaikeuttavat merikuljetuspalvelujen tarjontaa.

Agentin yhteisvastuullinen asema on taloudellisesti kestävä

Suomessa ulkomaista varustamoita edustaa suomalainen tai kansainvälinen agenttiyritys, jolla on väylämaksulain mukaan taloudellinen vastuu varustamolta perittävistä väylämaksuista. Käytännössä agenttiyritys maksaa asiakkaansa puolesta Tullille väylämaksut ja perii ne asiakkaalta takaisin myöhemmin.

Agenttiyritys siis kantaa riskin väylämaksun perinnästä valtion puolesta. Jos maksun perusteista tai suuruudesta syntyy erimielisyyttä, agentti on välikätenä varustamon ja Suomen valtion välillä epäedullisessa asemassa ja voi joutua kärsimään merkittäviä tappioita.

Talviliikenteen tarpeet turvataan jo sopimuksissa

Väylämaksujärjestelmä on osaltaan rakennettu turvallisen talvimerenkulun takaamiseksi. Suomen Laivameklarit ry katsoo, että turvallisen ympärivuotisen liikennöinnin tarve on Suomen merialueilla välttämätön. Väylämaksuilla ei enää kuitenkaan ole alun perin tarkoitettua ohjausvaikutusta paremman jääluokan kaluston käyttöön Suomessa.

Yhdistyksen näkemys on, että teollisuuden ympärivuotiset merikuljetustarpeet tulevat turvatuiksi jo kuljetussopimusten kautta. Talviliikenne huomioidaan sopimuksissa ja kuljetuksiin varattu kalusto täyttää jääluokkavaatimukset. Talvikautena käytössä olevat jääluokkiin sidotut avustusrajoitukset ja jäärajoitukset takaavat turvallisen talvimerenkulun.

Aluskohtainen alennus vaikeuttaa kapasiteetin joustavaa käyttöä

Nykyinen väylämaksujärjestelmä sisältää monia alennuskriteerejä. Rahtialukset on vapautettu väylämaksusta 10 käyntikerran jälkeen. Alennus on aluskohtainen, joten varustamon kannattaa pitää Suomessa käytössä samoja aluksia, jotka ovat jo täyttäneet 10 käyntikerran rajan. Tämä rajoittaa linjaliikenteessä aluskapasiteetin joustavaa käyttöä ja vähentää varustamoiden kiinnostusta tuoda omaa uutta kalustoa Suomeen.

Tulevaisuudessa päästöperusteinen maksujärjestelmä?

Suomen Laivameklarit ry katsoo, että jos väylämaksujärjestelmä kaikesta huolimatta kuitenkin halutaan säilyttää, sitä tulisi voimakkaasti kehittää. Liikennehallinnossa meneillään olevat kehityshankkeet (esim. valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma tai fossiilittoman liikenteen tiekartta) antaisivat pitkäjänteiset raamit kehitysprojektin toteuttamiseen.

Väylämaksujärjestelmää voisi käyttää hyväksi päästöttömään merenkulkuun kannustamisessa. Päästöperusteinen väylämaksujärjestelmä, jossa huomioidaan kansainväliset ja Suomen päästötavoitteet antaisi hyvän mahdollisuuden edistää merikuljetusten ympäristöystävällisyyttä.

Suomen Laivameklarit ry:n hallitus (varsinaiset jäsenet ja varajäsenet)

Tomi Rautio, puheenjohtaja

Heikki Aulanko

Kim Danielsson

Roland Forssell

Juhana Köykkä

Staffan Martin

Jari Rantamaula

Peter Sandberg, varapuheenjohtaja

Marko Suistomaa

Leo Vapalahti